

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 4/2005 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad perso- nal inom socialvården

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 9 november 2004 en proposition med förslag till lag om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (RP 226/2004 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Motion

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande motion:

— en åtgärdsmotion om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (AM 113/2004 rd — Petri Neittaanmäki /cent), som remitterades till utskottet den 4 februari 2005.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- omsorgsminister Liisa Hyssälä, jurist Lotta Silvennoinen, regeringsråd Riitta Kuusisto och överinspektör Pirjo Sarvimäki, social- och hälsovårdsministeriet
- undervisningsråd Terttu Jääskeläinen, undervisningsministeriet
- sekreterare för området utbildning Marja Pesonen, Kyrkostyrelsen
- utvecklingschef Sirkka-Liisa Karhunen, Finlands Kommunförbund
- förhandlingschef Ulla-Riitta Parikka, Kommunala arbetsmarknadsverket
- arbetsmarknadsjurist Keijo Tarnanen, Julkisa ja yksityisalojen toimihenkilöliitto Jyty

- avdelningschef Taina Tuomi, Kommunsektorns fackförbund KAT rf
- ordförande Soile Oleander, Barnträdgårdsförbundet BTLF rf
- sakkunnig Seija Mutikainen, Undervisningssektorns Fackorganisation
- utvecklingschef Tero Ristimäki, Fackorganisationen för högutbildade inom socialbranschen Talentia rf
- planerare Soili Nevala, Finlands primärskoletarförbund
- professor Anneli Pohjola, Riksomfattande universitetsnätverket för socialt arbete
- ordförande Tuula Rouhiainen-Valo och vice ordförande Arto Rautajoki, Nätverket för yrkeshögskoleutbildning inom det sociala området
- överlärare Minna Kivipelto, Seinäjoen Ammattikorkeakoulu
- utbildningspolitisk sekreterare Pirve Lapiolahti, Förbundet för Studentföreningen vid Yrkeshögskolorna i Finland.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- professor Anna-Maija Puroila, Uleåborgs universitet
- Rådet för yrkeshögskolornas rektorer ARENE rf
- Suomen Opettajiksi Opiskelevien Liitto SOOL ry
- Talentian Sosiaalialan Opiskelijat TaSO ry
- utbildningsprogramchef Aila Vallejo Medina.

PROPOSITIONEN OCH ÅTGÄRDSMOTIONEN

Propositionen

Regeringen föreslår en lag om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården. Lagen ersätter den gällande förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården.

Den föreslagna lagen är avsedd att tillämpas som allmän lag på den behörighet som krävs av yrkesutbildad personal inom socialvården i kommuner och samkommuner oberoende av under vilken förvaltning deras verksamhet lyder. Lagen tillämpas också på socialvård som ordnas av staten och privata.

Genom lagen preciseras behörighetsvillkoren för uppgifter inom socialvården, och behörighetsvillkoren anpassas till de förnyade utbildningsstrukturerna. I lagförslaget fastställs behörighetsvillkoren för de viktigaste yrkena inom socialvården. I lagen läggs också behörighetsvillkoren för socialombudsmän fast.

I lagen föreskrivs inte yrkesbeteckningsspecifika behörighetsvillkor för alla uppgifter som omfattas av tillämpningsområdet. För en del av uppgifterna är behörighetsvillkoret för uppgiften lämplig utbildning. Genom övergångsbestämmelserna säkerställs det att de som avlagt tidigare examina, får behålla behörigheten för motsvarande uppgifter.

Lagförslaget tillåter tillfällig avvikelse från behörighetsvillkoren.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 augusti 2005.

Åtgärdsmotionen

I åtgärdsmotion AM 113/2004 rd föreslås att riksdagen vidtar åtgärder för att behörighetsvillkoren för daghemsföreståndare ändras till pedagogie magisterexamen och att pedagogiska examina nämns i behörighetsstadgan för anställda inom förskolepedagogisk förvaltning.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Allmänt

I lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården föreskrivs om klienternas rätt att få högkvalitativ socialvård. En primär förutsättning för hög kvalitet är att tjänsterna tillhandahålls av kvalificerad personal och att verksamheten leds professionellt. Statsrådets principbeslut om tryggnad av framtiden inom det sociala området innehåller en rad projekt som gäller tillgång till personal, personalens kompetens och satsningar på bättre arbetsförhållanden. Den föreslagna lagen är ett led i denna projektverksamhet. Redan nu har ett delprojekt genomförts i och med att fortbildningen för personal inom socialvården har blivit lagstadgad. I projektverksamheten ingår bland annat ett program för ledarskapsutbildning inom det sociala området och kommande riktlinjer för tydligare arbetsfördel-

ning mellan personalgrupperna och en översyn av arbetsuppgifterna inom det sociala området.

Det är ett viktigt projekt att se över behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården, framhåller utskottet. Reformen ska ta hänsyn till de ändrade behoven inom arbetslivet. Den gällande förordningen om personalens behörighet är föråldrad på många punkter, vilket försvårar för kommunerna att rekrytera personal. På grund av den föråldrade lagstiftningen har de tidsbegränsade anställningarna blivit fler när personer med examen enligt det nya utbildningssystemet inte har kunnat anställas för fasta tjänster eller anställningsförhållanden. Därmed har kommunerna gått miste om den kompetens som de nya examina tillför.

Utskottet ställer sig bakom förslagen till alla delar. Syftet med propositionen är att se till att det finns högkvalificerad personal för olika arbetsuppgifter inom socialvården. Dessutom vill

regeringen se över lagstiftningen som är föråldrad och inte stämmer överens med det nya utbildningssystemet. Reformen hjälper i synnerhet utexaminerade från yrkeshögskolor att komma ut i arbetslivet. Enligt utskottet är det också viktigt att översynen av behörighetsvillkoren också medför en översyn av utbildningen inom det sociala området och att reformen ska medverka till att utbildningen i större utsträckning tar hänsyn till behoven i arbetslivet.

En sak som är värd att notera extra är att författningarna i stor utsträckning kommer att gälla kommunal, statlig och privat socialvård oavsett under vilken förvaltning den lyder. En bra sak är dessutom att lagen får minimibestämmelser om socialombudsmännens uppgifter. Utredningar har visat att det är många personer utan adekvat utbildning eller kompetens som arbetar som socialombudsmän, när behörighetsvillkoren inte är reglerade. Socialombudsmännens yrkeskompetens spelar en väsentlig roll för klienternas rätts-säkerhet.

En brist i lagförslaget är att bestämmelserna inte omfattar elevvård eller familjeomsorg, till exempel vård och omsorg på familjehem. Nyligen startade en revidering av lagstiftningen om elevvård. I samband med översynen ska bland annat behörigheten för skolkuratorer behandlas. Också behovet av att se över reglerna för familjevård inklusive behörighetsvillkoren för personalen ingår i reformen. Utskottet menar att utredningarna bör göras så snart som möjligt.

Yrkesbeteckningar

I lagförslaget ingår generella behörighetsvillkor för de viktigaste yrkena inom socialvård och de anges enligt utbildningsnivå och utbildningsområde. Propositionen ger uttryck för en uppfattning av vilken sakkunskap yrkesgrupperna inom det sociala området behöver. Denna strategi är riktig enligt utskottets sätt att se. Lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården har inte ambitionen att lösa problemen med uppgiftsområdena och arbetsfördelningen inom det sociala sektorn. I principbeslutet om tryggnad av framtiden inom det sociala området säger regeringen att arbetsfördel-

ningen mellan personalgrupperna kommer att preciseras genom rekommendationer till kommunerna att se över arbetsuppgifterna inom socialvården för att de ska stämma överens med klienternas behov och personalens kompetens. Den föreslagna lagen samordnar yrkesbeteckningarna och klargör vilken behörighet respektive utbildningsområde ger. Därmed bereder bestämmelserna marken för rekommendationer angående arbetsfördelningen och en översyn av arbetsområdena.

När behörighetsvillkoren bara gäller de viktigaste yrkena inom socialvården återstår det rum för flexibilitet och andra yrkesbeteckningar som tar avstamp i arbetslivets behov. När reglerna bara gäller de viktigaste yrkesbeteckningarna kommer arbetsgivarna framöver att ha allt fler arbetsuppgifter där utbildningskraven kan anges allt efter behov. Arbetsuppgifterna kan variera stort inom olika sektorer och på olika arbetsplatser. Beteckningarna kan i förekommande fall ändras när arbetsuppgifterna och kraven ändras.

Socialhandledare

Största delen av de föreslagna yrkesbeteckningarna är vedertagna och har använts redan länge. De flesta yrkesbeteckningarna inom det sociala området är handledare (fi ohjaaja) och olika kombinationer av handledare. Av dem har socialhandledare på senare år tagits i bruk på flera orter för arbetsuppgifter där det krävs den kompetens som yrkeshögskolorna inom det sociala området ger. Vid behandlingen i utskottet anfördes det en viss kritik över att yrkesbeteckningen socialhandledare ska tas in i lagen. Ett alternativ som föreslogs var socionom och förslaget motiverades med att de som utexamineras från en yrkeshögskola har socionomexamen och att socionom därför bättre beskriver utbildningsnivån. Utskottet menar att yrkesbeteckningen socialhandledare är motiverad som allmän yrkesbeteckning eftersom det sociala området innefattar så många olika arbetsuppgifter och flera olika examina ger behörighet. Å andra sidan talar omstruktureringarna inom social- och hälsovårdsutbildningen för nya yrkesbeteckningar som bättre beskriver arbetsuppgifterna. Inom till exem-

pel socialt klientarbete, handikappomsorg, missbrukarvård och äldreomsorg utbildas det fackfolk som inte bara handleder utan som också har kapacitet att planera, genomföra, utvärdera och utveckla arbetet och inneha expertuppdrag. Som regeringen säger i motiveringen kan arbetsgivarna i förekommande fall också använda examensbenämningar i stället för yrkesbeteckningen socialhandledare, till exempel socionom, gerionom och rehabiliteringsledare.

Barnträdgårdslärare

Lagförslaget uppdaterar de lagstadgade behörighetsvillkoren för barnträdgårdslärare. Förslaget ändrar inte i nämnvärd grad på nuläget. Enligt förordningen om universitetsexamina ingår det studier som ger yrkesfärdigheter för uppgifter inom småbarnsfostran och förskoleundervisning omfattande minst 60 studiepoäng i utbildningen för barnträdgårdslärare. Enligt 7 § i den föreslagna lagen omfattar behörighetsvillkoren för barnträdgårdslärare minst pedagogiekandidexamen, där det ingår utbildningen för barnträdgårdslärare, eller yrkeshögskoleexamen inom hälsovård och det sociala området, där det ingår studier med inriktning på förskolepedagogik och socialpedagogik. Enligt motiven till propositionen krävs det också för yrkeshögskoleexamen studier i småbarnspedagogik och socialpedagogik omfattande 60 studiepoäng.

Enligt utskottet är det viktigt att personer som arbetar med småbarnspedagogik har den nödvändiga utbildningen och kompetensen. De har ett särskilt ansvar för omsorgen, fostran och undervisning av små barn. Högutbildad personal är ett viktigt kvalitetskriterium inom förskolepedagogiken. De ständigt ökande kraven måste mötas med högkvalitativ utbildning och bättre expertis på barns växt och utveckling. Det är angeläget att kravet på ett visst mått av studier i småbarnspedagogik och socialpedagogik, enligt vad som sägs i propositionen, tas in i förordningen. Följaktligen föreslår utskottet en komplettering av paragrafen.

Närvårdare

Enligt 8 § i lagförslaget är behörighetsvillkoren för närvårdare för uppgiften lämplig grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen, med examensbeteckningen närvårdare, eller någon annan motsvarande examen. Vid behandlingen i utskottet anfördes kritik över att examensbeteckningen närvårdare används som yrkesbeteckning. Kritiken motiverades framför allt med att yrkesbeteckningen närvårdare är namnskyddad med stöd av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Enligt lagen har personer som har avlagt utbildning för närvårdarexamen eller liknande utbildning rätt att använda yrkesbeteckningen närvårdare i hälso- och sjukvården.

Utskottet påpekar att yrkesbeteckningen närvårdare allt oftare används som yrkesbeteckning inom socialvården. Inom barnomsorgen används fortfarande den gamla examensbeteckningen barnskötare. Detsamma gäller examensbeteckningen hemvårdare inom hemtjänsten. Med annan motsvarande examen avses i paragrafen grundexamen i barn- och familjearbete, som kommer i fråga företrädesvis vid anställning inom barnskyddet och barnomsorgen. Utskottet menar att det i den typen av arbete lämpligen kunde användas en yrkesbeteckning som kanske tydligare än beteckningen närvårdare beskriver vad arbetet går ut på.

Specialarbetare

Enligt 9 § krävs det den grundutbildning som förutsätts för uppgiften och dessutom lämplig specialiseringsutbildning eller påbyggnadsutbildning för behörighet som specialarbetare. Kraven skärps i och med att det utöver grundexamen krävs specialiseringsutbildning eller påbyggnadsexamen.

I kraven för specialbarnträdgårdslärare har ingått studier som ger yrkesfärdigheter för specialundervisning omfattande minst 35 studieveckor. Studierna har kunnat ingå i magisterexamen för speciallärare eller har kunnat avläggas som fristående studier. Enligt 19 § i den förordning av statsrådet om universitetsexamina som träder i kraft den 1 augusti 2005 krävs det för special-

barntädgårdslärare studier som ger yrkesfärdigheter inom specialundervisning omfattande minst 60 studiepoäng. Studierna kan ingå i pedagogiekandidatexamen eller pedagogie magisterexamen, men också i andra lämpliga lägre eller högre högskoleexamina. Studierna kan också avläggas fristående efter examen. Utskottet anser det nödvändigt att de utbildningskrav för specialbarntädgårdslärare som nämns i propositionen tas in i förordningen. Följaktligen föreslår utskottet ett bemyndigande i 9 §. Enligt tillägget kan det genom förordning i förekommande fall föreskrivas närmare om specialiseringsutbildning eller påbyggnadsexamen också för andra specialarbetare inom socialvården.

Detaljmotivering

3 §. *Socialarbetare*. Behörighetsvillkoren för uppgifter som socialarbetare är högre högskoleexamen, där det ingår eller utöver vilken personen har fullgjort huvudämnesstudier i socialt arbete eller studier i socialt arbete motsvarande ett huvudämne. Enligt bestämmelserna om utbildning i socialt arbete kan socialt arbete avläggas som huvudämne vid sex universitet. Enligt paragrafen kan huvudämnesstudierna antingen avläggas inom ramen för examen eller fristående inom ramen för examen utöver ett annat huvudämne. Med studier motsvarande ett huvudämne avses huvudämnesstudier i socialt arbete vid de sex universiteten. Studierna kan avläggas till exempel som så kallade långa biämnena eller efter avlagd examen. För att undanröja tolkningsproblem föreslår utskottet att paragrafen ska föreskriva om universitetsstudier. Då preciseras uttrycket "motsvarande ett huvudämne".

7 §. *Barntädgårdslärare*. Enligt paragrafen ger också yrkeshögskoleexamen inom hälsovård och det sociala området, där det ingår studier med inriktning på förskolepedagogik och socialpedagogik behörighet för barntädgårdslärare. I detaljmotiveringen säger regeringen att studierna måste omfatta 60 studiepoäng. Utskottet föreslår att detta krav föreskrivs i en förordning av statsrådet.

9 §. *Specialarbetare inom socialvården*. Enligt paragrafen ska specialarbetare ha lämplig specialiseringsutbildning. I detaljmotiveringen till propositionen sägs att behörighet som specialbarntädgårdslärare kan förvärfvas antingen genom studier omfattande 35 studieveckor i enlighet med förordningen om examina och lärarutbildning på det pedagogiska området som upphävs den 1 augusti 2005 eller studier omfattande 60 studiepoäng enligt statsrådets förordning om universitetsexamina som träder i kraft vid samma tidpunkt. Utskottet föreslår att det genom förordning av statsrådet ska kunna föreskrivas om den specialiseringsutbildning för specialarbetare som nämns i propositionen och om specialiseringsutbildning för andra typer av specialarbetare.

Åtgärdsmotionen

Utskottet tillstyrker lagförslaget i enlighet med propositionen när det gäller de delar som nämns i åtgärdsmotionen. Följaktligen föreslår utskottet att åtgärdsmotionen förkastas.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår social- och hälsovårdsutskottet

att lagförslaget godkänns i enlighet med propositionen men 3, 7 och 9 § med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

att åtgärdsmotion AM 113/2004 rd förkastas.

Utskottets ändringsförslag

3 §

Socialarbetare

Behörighetsvillkor för uppgifterna som socialarbetare är högre högskoleexamen, i vilken ingår eller utöver vilken fullgjorts huvudämnesstudier i socialt arbete eller *universitetsstudier* i socialt arbete motsvarande ett huvudämne.

7 §

Barnträdgårdslärare

Behörighetsvillkor för uppgifterna som barnträdgårdslärare är minst pedagogie kandidatexamen, i vilken ingår utbildning för barnträdgårdslärare, eller yrkeshögskoleexamen inom hälsovård och det sociala området i vilken ingår studier med inriktning på förskolepedagogik och socialpedagogik i den omfattning som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet.

9 §

Specialarbetare inom socialvården

(1 mom. som i RP)

Närmare bestämmelser om den specialiseringsutbildning eller påbyggnadsexamen som krävs av specialarbetare kan utfärdas genom förordning av statsrådet. (Nytt)

Helsingfors den 15 mars 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Valto Koski /sd
vordf. Eero Akaan-Penttilä /saml
medl. Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd
Pehr Löf /sv
Aila Paloniemi /cent
Leena Rauhala /kd
Juha Rehula /cent
Paula Risikko /saml

Arto Seppälä /sd
Osmo Soininvaara /gröna
Tapani Tölle /cent
Raija Vahasalo /saml
Tuula Väättäinen /sd
ers. Terhi Peltokorpi /cent
Maija Perho /saml
Jaana Ylä-Mononen /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.

RESERVATION 1

*Motivering**Socialhandledare*

Det finns flera olika examina som ger behörighet för socialhandledare. På grund av omställningarna inom utbildningen för social- och hälsovårdsområdet behövs det nya yrkesbenämningar som bättre beskriver vad de anställda arbetar med. Det utbildas en rad specialister för bl.a. kundtjänst inom socialvård, handikappomsorg, missbrukarvård och äldreomsorg som inte bara "händer" utan också har kapacitet att planera, genomföra, utvärdera och utveckla arbetet och de anknyttande expertuppdragen. Arbetsgivarna bör ha flexibla möjligheter att i stället för yrkesbeteckningen socialhandledare använda andra examensbeteckningar, till exempel socionom, gerionom och rehabiliteringsledare. För tydlighetens skull och en rättvis användning av examensbenämningar och yrkesbeteckningar bör valmöjligheten skrivas in i lagparagrafen.

Barnträdgårdslärare

Enligt de nationella riktlinjerna är det pedagogiska arbetet inom barnomsorgen för barn under skolåldern en kombination av undervisning, fostran och omsorg. A och O för kvaliteten på verksamheten är att personalen är kvalificerad. Barnträdgårdslärare och kandidater och magistrar i småbarnspedagogik är experter på uppföstran, undervisning och pedagogik när det gäller små barn. I dagens komplicerade värld som ställer stora krav på familjerna är högkvalitativa tjänster för barn under skolåldern av stor betydelse.

Sedan 1995 har barnträdgårdslärarna utbildats vid universiteten. Utbildningen utmynnar i pedagogiekandidatexamen (180 studiepoäng) med pedagogik, särskilt småbarnspedagogik som huvudämne. Merparten av de studerande avlägger magisterexamen. I sitt lagförslag nonchalerar utskottet helt och hållet magisterexa-

men i behörighetskraven för socialvårdspersonal, alltså också för personal som arbetar med små barn. Det leder mycket sannolikt till att de som har pedagogie magisterexamen med barnträdgårdslärarytbildning inte slussas eller söker sig till arbeten inom småbarnspedagogiken. Många av dem fortsätter med sina studier och blir till exempel klasslärare.

I framtiden kommer det pedagogiska arbetet med barn under skolåldern att vara utan den småbarnspedagogiska kompetens som barnträdgårdslärarytbildningen ger, om inte nya barnträdgårdslärare kan lockas till utbildningen. Efter 2010 sätter de stora pensionsavgångarna in bland de barnträdgårdslärare som nu förvärvsarbetar.

Behörighetsvillkoren är ett utbildningspolitiskt ställningstagande. De föreslagna behörighetsvillkoren för daghemspersonalen leder inte till samma nivå som universitetsexamina.

Ledningsuppgifter inom socialvården

Daghemsföreståndarna har ett krävande chefsarbete som förutsätter att de har omfattande expertis på ledarskap inom pedagogiska organisationer. Daghemsföreståndarna leder omsorgen, fostringsarbetet och undervisningen på daghemmet, står i spetsen för en serviceorganisation, leder arbetsorganisationen, hanterar kunnskap och kompetens och är i ett större perspektiv expert på förskolepedagogik och barnomsorg inom den enhet som de leder.

Behörighetskraven för ledningsuppdrag inom barnomsorgen bör skrivas in i lag. För behörighet måste pedagogie magisterexamen med inriktning på småbarnspedagogik krävas.

Närvårdare

Den allmänna motiveringen till behörighetsvillkoren för närvårdare i 8 § tyder på att tanken har varit att paragrafen ska motsvara 5 § i förordningen om behörighetsvillkor för yrkesutbilda-

de personer inom socialvården, där det talas om vård-, omsorgs-, uppfostrings- och rehabiliteringsuppgifter. Men ingenstans finns det bestämmelser om detta. Följaktligen är det också efter utskottets betänkande en öppen fråga vad till exempel närvårdarnas arbetsuppgifter består i. Det ligger nära till hands att personer utan lämplig utbildning för vård, omsorg, uppfostran och rehabilitering utnämns till närvårdare. Då sjunker kompetensnivån, vilket alls inte är syftet med lagen.

För att utbildningsnivån inte ska försummas i det praktiska livet är det viktigt att frågan förtydligas genom att paragrafen ändras och inte anger en arbetsuppgift utan en beskrivning av arbetet.

Närvårdare är en namnskyddad yrkesbeteckning enligt lagen om yrkesutbildade personer

inom hälso- och sjukvården och bara personer med behörig examen har rätt att använda yrkesbeteckningen. Samma principer måste tillämpas inom socialvården eftersom kommunala tjänster och befattningar allt mer är gemensamma för social- och hälsovården. Utskottets förslag till användning av beteckningen närvårdare som generell yrkesbenämning leder till förvirring och försämrar klienternas rättigheter.

Vårt ändringsförslag kräver också att rubriken i 16 § ändras.

Förslag

Med stöd av det ovan anförda föreslår vi

att lagförslaget i utskottets betänkande godkänns med följande ändringar:

Reservationens ändringsförslag

Lag

om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

Allmänna bestämmelser

1 och 2 §
(Som i ShUB)

Behörighetsvillkor

3—5 §
(Som i ShUB)

6 §

Socialhandedare

Behörighetsvillkor för uppgifterna som socialhandedare är för uppgiften lämplig yrkeshögskoleexamen inom hälsovård och det sociala

området med inriktning på det sociala området. Arbetsgivaren kan också använda examensbenämningar inom området som yrkesbeteckningar.

7 §

Barnträdgårdslärare

Behörighetsvillkor för uppgifterna som barnträdgårdslärare är (utesl.) pedagogie magister eller kandidatexamen, i vilken ingår utbildning för barnträdgårdslärare, eller yrkeshögskoleexamen inom hälsovård och det sociala området i vilken ingår studier med inriktning på förskolepedagogik och socialpedagogik.

8 §

(4 mom. som i ShUB)

Vård-, omsorgs-, uppfostrings- och rehabiliteringsuppgifter inom socialvården

Behörighetsvillkor för vård-, omsorgs-, uppfostrings- och rehabiliteringsuppgifter inom socialvården är (utesl.) grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen, närvårdarexamen, eller någon annan motsvarande examen.

11 §

(Som i ShUB)

Särskilda bestämmelser

12 §

(Som i ShUB)

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

13—15 §

(Som i ShUB)

9 §
(Som i ShUB)

10 §

Ledningsuppgifter inom socialvården

(1 och 2 mom. som i ShUB)

Behörighetsvillkor för yrkesmässiga ledningsuppgifter inom barndagvården är *pedagogie magisterexamen, i vilken ingår barnträdgårdsläro-utbildning och adekvat erfarenhet av klientarbete inom förskolepedagogiken* samt tillräcklig ledarförmåga.

16 §

Vård-, omsorgs-, uppfostrings- och rehabiliteringsuppgifter

(Som i ShUB)

17—18 §

(Som i ShUB)

Helsingfors den 15 mars 2005

Paula Risikko /saml
Eero Akaan-Penttilä /saml

Maija Perho /saml
Raija Vahasalo /saml

RESERVATION 2

Motivering

Målet med propositionen är att införa detaljerade bestämmelser om behörigheten inom socialvårdsyrken. Lagstiftningsreformen ska komplettera den nya utbildningsstrukturen och utvecklingen av yrkesexamina inom det sociala området samtidigt som omställningarna i arbetslivet beaktas. Propositionen tar inte tillräckligt mycket hänsyn med de nya yrkena och den nya yrkesstrukturen i skarven mellan socialvården och andra områden. I våra dagar tillhandahålls socialtjänster av många olika aktörer. Lagen med behörighetsvillkor bör ha en styrande effekt på servicekvaliteten och medverka till att förbättra tjänsterna. Flexibiliteten och behörigheternas räckvidd är speciellt stora problem i lagförslaget. Därför är det viktigt att lagen framöver följs upp och utvärderas.

Lagen inbegriper inte till exempel utbildningsprogram för yrkeshögskoleexamen (samhällspedagog YH) inom det humanistiska området som är tänkta att generera multidisciplinär kompetens. Utbildningen ger kompetens som är jämförbar med yrkeshögskoleexamen (socio-nom YH) inom social- och hälsovård. Båda examensbenämningarna tar sikte på att stärka både individ och samhälle socialt, stödja människors funktionsförmåga, förebygga sociala problem och tillhandahålla reparativ verksamhet. Den kompetens som examensbenämningen socio-nom YH ger är mycket multidisciplinär utifrån de studerandes egna val av inriktning. Examensbenämningarna socio-nom YH och samhällspedagog YH ger likadan kompetens om den studerande har valt till exempel studier med inriktning på pedagogiskt arbete.

Beträffande 8 § säger utskottet i betänkandet att den annan motsvarande examen som paragrafen avser, företrädesvis för arbetsuppgifter inom barnskydd och barnomsorg, är grundexamen i barn- och familjearbete. För sådana arbetsuppgifter vore det bättre att använda en yrkesbeteckning som tydligare än yrkesbeteckningen närvårdare beskriver vad arbetet går ut på. Problemet med närvårdare som paragrafrubrik är att paragrafen utesluter bl.a. personer med grundexamen i barn- och familjearbete. Yrkesbenämningen närvårdare är namnskyddad enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och bara personer med behörig examen har rätt att använda yrkesbeteckningen. Följaktligen bör samma principer följas inom socialvården. Paragrafrubriken som den är formulerad i propositionen får stora konsekvenser för hur olika utbildningar kompetensbedöms.

Därför föreslår jag att rubriken i 8 § ändras och att det i paragraftexten föreskrivs att kompetensvillkoret för "vård-, omsorgs-, uppfostrings- och rehabiliteringsuppgifter inom socialvården är grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen, närvårdare". Men jag håller med regeringen om slutet av meningen "eller någon annan motsvarande examen".

Jag omfattar reservation 1 vad gäller 6, 7, 10 och 16 §.

Förslag

Med stöd av det ovan anförda föreslår jag

att lagförslaget godkänns i enlighet med utskottets betänkande men 6, 7, 10 och 16 § enligt reservation 1 och 8 § med ändringar.

Reservationens ändringsförslag

8 §

Vård-, omsorgs-, uppfostrings- och rehabiliteringsuppgifter inom socialvården

Behörighetsvillkor för vård-, omsorgs-, uppfostrings- och rehabiliteringsuppgifter inom socialvården är (utesl.) grundexamen inom social-

och hälsovårdsbranschen, *närvårdarexamen*, *eller någon annan motsvarande examen*.

Helsingfors den 15 mars 2005

Leena Rauhala /kd